

MINISTERSTVO VNITRA

Poradní sbor náměstka ministra vnitra pro státní službu
k zákonu o státní službě

Závěr č. 7

**ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu
o státní službě ze dne 3. června 2016**

Podmínky přípustnosti změny systemizace podle § 18 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě

Podstatnou změnou podmínek, za kterých byla systemizace schválena, je taková změna, která je srovnatelná se změnou zákonné působnosti služebního úřadu. Takovou změnou je například omezení finančních prostředků na činnost služebního úřadu (podstatné snížení objemu prostředků na platy státních zaměstnanců), potřeba realizace projektů financovaných nebo spolufinancovaných z evropských fondů, strategických projektů (např. vyzbrojování ozbrojených sil České republiky) nebo podstatný nárůst činností v působnosti služebního úřadu související s mimořádnou mezinárodní či vnitřní situací (migrační krize, ohrožení bezpečnosti státu, povodně nebo jiné přírodní katastrofy, realizace mimořádných opatření k zajištění života a zdraví obyvatelstva, realizace mimořádných sociálních opatření, apod.). Naopak, podstatnou změnou podmínek není např. personální obměna ve vedoucích funkcích služebního úřadu, stanovení dlouhodobé koncepce činnosti úřadu a její změny, apod.

Odůvodnění

Poradní sbor se zabýval otázkou aplikace § 18 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě (dále jen „zákon o státní službě“), který upravuje problematiku změny systemizace, zejména pak podmínkami její přípustnosti.

Ustanovení § 18 zákona o státní službě stanoví podmínky přípustnosti změny systemizace pro případ, že by v jejím důsledku došlo ke změně:

- a) počtu služebních míst,
- b) objemu prostředků na platy státních zaměstnanců, nebo
- c) platové třídy státního zaměstnance o více, než jednu třídu dolů nebo o dvě třídy nahoru.

Změnu systemizace po nabytí její účinnosti lze v tomto případě provést pouze tehdy, dojde-li:

- a) ke změně působnosti správního úřadu, nebo
- b) k podstatné změně podmínek, za kterých byla systemizace schválena.

Dosavadní praxe ukazuje, že aplikace podmínky změny působnosti správního úřadu je pro změny systemizace transparentní. Odlišná situace je při aplikaci „podstatných změn podmínek, za nichž byla systemizace schválena“. Od počátku realizace změn systemizace se k této problematice, a zejména k výkladu šíře pojmu „podstatná změna podmínek“, objevuje spektrum názorových stanovisek. Jeho hranice tvoří na jedné straně tvrzení, že změna systemizace je záležitostí mimořádnou a výjimečnou a na druhé straně slova o maximální pružnosti systemizace, která je nutná pro zajištění řádného výkonu působnosti služebního úřadu.

Jedním z cílů zákona o státní službě a předpokladem kvalitně vykonávané státní správy je stabilizace státních zaměstnanců a tomu odpovídající nastavení personálních procesů, v jejichž základu stojí i systemizace. Také její stabilita je pro zajištění řádného výkonu působnosti služebního úřadu rozhodujícím činitelem. Častými změnami systemizace a organizačních struktur nebo změnami rozsáhlými může docházet k neustálé destrukci a obnovování či vytváření nových interpersonálních vztahů a organizačních vazeb, které samy o sobě komplikují činnost služebního úřadu a mohou pro něj mít i fatální následky. Na druhou stranu by bylo neodpovědné systemizace služebních úřadů zakonzervovat a změny nepřipouštět. Je třeba mít na paměti, že služební úřad musí mít možnost reagovat na vně i uvnitř měnící se podmínky, které utváří opodstatněnost jeho existence. Z tohoto úhlu pohledu je třeba přípustnost změn systemizace posuzovat.

S přihlédnutím k těmto skutečnostem se poradní sbor shodl ve stanovisku, že je žádoucí přijmout restriktivní výklad „podstatné změny podmínek“ spočívající v tvrzení, že podstatnou

změnou podmínek, za kterých byla systemizace schválena, je taková změna, která kvalitativně dosahuje úrovně první podmínky, tedy „změny zákonné působnosti služebního úřadu“.

Tento výklad nedegraduje první podmínku přípustnosti, tedy „změnu působnosti správního úřadu“, současně zachová vyváženost k oběma krajním názorům na podstatnou změnu podmínek a umožní naplňovat shora uvedené cíle zákona o státní službě. Pokud bychom totiž připustili širší pojetí „podstatné změny podmínek“ ztratila by první podmínka, tedy „změna působnosti správního úřadu“ své opodstatnění stejně tak, jako celé ustanovení § 18 zákona o státní službě.